

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-03-01

Diarienummer N166-0040/21

Handläggare: Beatrice Klein

Telefon: 031 365 00 00

E-post: beatrice.klein@socialhisingen.goteborg.se

Samrådsyttrande för Detaljplan för bostäder, lokaler, grönytor och service vid Backavägen och Norra Deltavägen, inom stadsdelen Backa (DP 3), (SBF dnr 2023-00087)

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen tillstyrker förvaltningens bedömning över Detaljplan för bostäder, lokaler, grönytor och service vid Backavägen och Norra Deltavägen, inom stadsdelen Backa (DP 3) under förutsättning att socialnämndens synpunkter beaktas.
2. Socialnämnd Hisingen översänder föreliggande tjänsteutlåtande som eget yttrande till byggnadsnämnden.
3. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden beslutade 31 januari 2023 att genomföra samråd för rubricerat ärende. Detaljplanen är upprättad med utökat planförfarande enligt PBL. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en utveckling av centrum över älven på Backaplan. Detaljplanen omfattar bostäder, handel, kontor, offentlig service och park. Socialförvaltningen svarar på remissen utifrån sociala perspektiv och lokala kunskaper om befolkningens förutsättningar och behov.

Sammantaget ställer sig förvaltningen positiv till planförslaget. Detaljplanen innebär ett väsentligt bättre utnyttjande av mark som är centralt belägen, med god kollektivtrafikförsörjning och annan infrastruktur. Förvaltningen anser dock att det till granskningsskedet behöver genomföras en konsekvensbedömning utifrån SKA/BKA samt att planbeskrivningen behöver kompletteras med övergångar över huvudgator och kopplingar till Brunnsbo och Arödsberget. Förvaltningen anser också att, i arbetet med det kvalitetsprogram som tas fram, särskilt arbeta för att möjliggöra för verksamheter som idag finns på Backaplan att fortsatt verka i området. Kvalitetsprogrammet behöver också arbeta aktivt för att säkerställa att allmän plats håller hög kvalitet och är säkert för de som använder stadsrummet, särskilt då så många grönytor är samnyttjade och gårdarna är små. Förvaltningen anser att projektet ska arbeta aktivt för att säkerställa en socialt blandad stad, genom bland annat att lägenheternas storlek bör regleras.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Detaljplanen ingår i ett större område som omfattar flera detaljplaner för vilket Kommunfullmäktige beslutat om volymen på stadens investering. Inriktningsbeslutet är baserat på en ekonomisk förstudie där stadens intäkter har beskrivits gällande markförsäljning och exploateringsbidrag samt kostnader för utbyggnad av allmän plats, marksanering av både allmän plats och stadens kvartersmark, geotekniska åtgärder mm. I fortsatt arbete behöver säkerställas att stadens investeringsmedel som krävs för genomförandet av detaljplanen inryms i stadens investeringsvolym för området i stort. Eventuella avvikelser behöver beslutas av kommunfullmäktige. Socialförvaltningen Hisingen ansvarar inte för exploateringsekonomi och konsekvensbedömer därav inte förslaget utifrån den aspekten.

Ekonomiska konsekvenser kommenteras därför utifrån nämndens uppdrag om sociala erfarenheter i samhällsplanering. Backaplan angränsar till områden med olika identitet och socioekonomiska förutsättningar. Nybyggda Östra Kvillebäcken har en hög socioekonomisk status där en stor del av invånarna upplever sig ha en god hälsa. Rambergsstaden och Brunnsbo präglas däremot av en lägre socioekonomisk standard. Det uttrycks genom en lägre medelinkomst, lägre valdeltagande och färre invånare som upplever sig ha en god hälsa. Backaplan hamnar, i förhållande till vad som precis nämnts, mellan områden med olika karaktärer vilket är viktigt att ha i åtanke för att inte ytterligare förstärka de sociala barriärerna.

Backaplan som helhet är idag ett verksamhetsområde där olika typer av verksamheter verkar. På Backaplan finns verksamheter som riktar sig till ekonomiskt resurssvaga och unga, viktiga samhällsgrupper som tenderar att hamna mellan stolarna i övrig planering. Alla byggnader i planområdet kommer att rivas, vilket också kan få konsekvensen att dessa verksamheter inte fortsatt kan verka på Backaplan. Förvaltningen utvecklar sitt resonemang kring omvandlingen av Backaplan under förvaltningens bedömning.

Planarbetet har studerat och utvärderat frågan om att i detaljplanen reglera fördelning av lägenhetsstorlekar. Bakgrunden till detta är en hemställan från dåvarande stadsdelsnämnd (SDN) Lundby samt stadsbyggnadsförvaltningen som båda identifierat att det i nybyggda områden byggs mindre och fler lägenheter vilket i sin tur påverkar områdets karaktär och demografi. Parallellt med detaljplanearbetet på Backaplan har socialförvaltningen deltagit i ett forskningsprojekt med bland annat RISE om samhällsekonomiska konsekvenser kopplat till fördelning av lägenhetsstorlekar på Backaplan. En av projektets slutsatser är att fördelning av lägenhetsstorlekar antas ge samhällsekonomiska vinster. Förvaltningen vill även poängtera att i de fall reglering av fördelning av lägenhetsstorlekar inte sker på privat mark riskerar kostnader för detta att hamna i den kommunala ekonomin för att kompensera för det uppkomna behovet av större lägenheter. Förvaltningen utvecklar sitt resonemang kring lägenhetsstorlekar under förvaltningens bedömning.

Bedömning ur ekologisk dimension

Detaljplanen innebär ett väsentligt bättre utnyttjande av mark som är centralt belägen med god kollektivtrafikförsörjning och annan infrastruktur. Kvillebäcken är en känslig recipient och lokal för den fridlysta knölnaten. Bäckens får en ekologisk kantzon i ett bredare parkområde. Åtgärder i Kvillebäcken bör ske etappvis och inte över större ytor samtidigt för att möjliggöra återkolonisering av åtgärdade områden. Planområdet består idag i övrigt av mark för handel och industri som har låga naturvärden och saknar skyddsstatus. Undantaget är Kvillebäcken som är en känslig recipient och lokal för den fridlysta knölnaten.

Stadsbyggnadskontoret gör bedömningen att planen inte medför en betydande miljöpåverkan. Antagandena grundar sig i att detaljplanen:

- Inte påverkar något Natura 2000-område och därmed inte kräver tillstånd enligt MB 7 kap. 28 §.
- Inte bedöms negativt påverka möjligheterna att uppfylla nationella och regionala miljömål.
- Inte bedöms ge upphov till en betydande miljöpåverkan på biologisk mångfald, landskap, fornlämningar, vatten etc.
- Inte ger upphov till betydande risker för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter.
- Inte bidrar till att några miljö kvalitetsnormer överskrids.
- Inte påtagligt påverkar några områden eller natur som har erkänd nationell eller internationell skyddsstatus, t ex riksintressen eller naturreservat
- De sannolika miljöeffekterna kan minskas genom åtgärder som arbetas in i detaljplanen eller exploateringsavtal

Vidare följer planen intentionerna för Göteborg stads översiktsplan.

Kommunfullmäktige antog 2021-03-25 *Göteborgs stads miljö- och klimatprogram 2021-2030*. I detta program presenteras tre huvudmål med tillhörande delmål och planbeskrivningen redogör för de aspekter som anses ha störst bäring på detaljplanen. Sammanfattningsvis går det att säga att detaljplanen bidrar till samtliga delmål.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen anser att det behöver göras en mer omfattande konsekvensbedömning utifrån SKA/BKA till granskningsskedet. Ett omfattande arbete kring inverkan av sociala aspekter har genomförts inom ramen för planprogrammet, mål har formulerats och en konsekvensbeskrivning har genomförts på en övergripande nivå.

Detaljplanarbetet behöver nu mer utförligt studera och beskriva planens konsekvenser utifrån ett socialt perspektiv. Detta gäller såväl positiva som negativa sociala konsekvenser och socialförvaltningen är gärna behjälpliga i arbetet. SKA/BKA är ett processorienterat arbetssätt och det är viktigt att frågorna följs upp och hålls vid liv.

Då sociala konsekvenser inte är tillräckligt studerade är det svårare att fullt ut bedöma planens konsekvenser. Dock bedömer socialförvaltningen att förslaget som helhet är positivt utifrån sociala perspektiv. Detta då planen som helhet innebär ett bättre markanvändande och tillför platser för grönytor, bostäder, kollektivtrafik, stråk och social service. Ökad täthet och förbättrad kollektivtrafiken i området gör det lättare att röra sig

till fots, vilket underlättar för alla som inte har tillgång till bil (statistiskt sett oftare kvinnor, barn och äldre samt personer med begränsade ekonomiska resurser). Exempel på negativa konsekvenser som berörs och bör konsekvensbeskrivas ytterligare är stadsdelens övergripande omvandling, möjligheter att säkerställa social blandning, utträngning av verksamheter, påverkan på platser för utsatta grupper, små gårdsytor vilket har störst konsekvenser för små barn samt samnyttjan av grönytor. Det sociala perspektivet utvecklas under förvaltningens bedömning.

Bilagor

1. Program för Backaplan

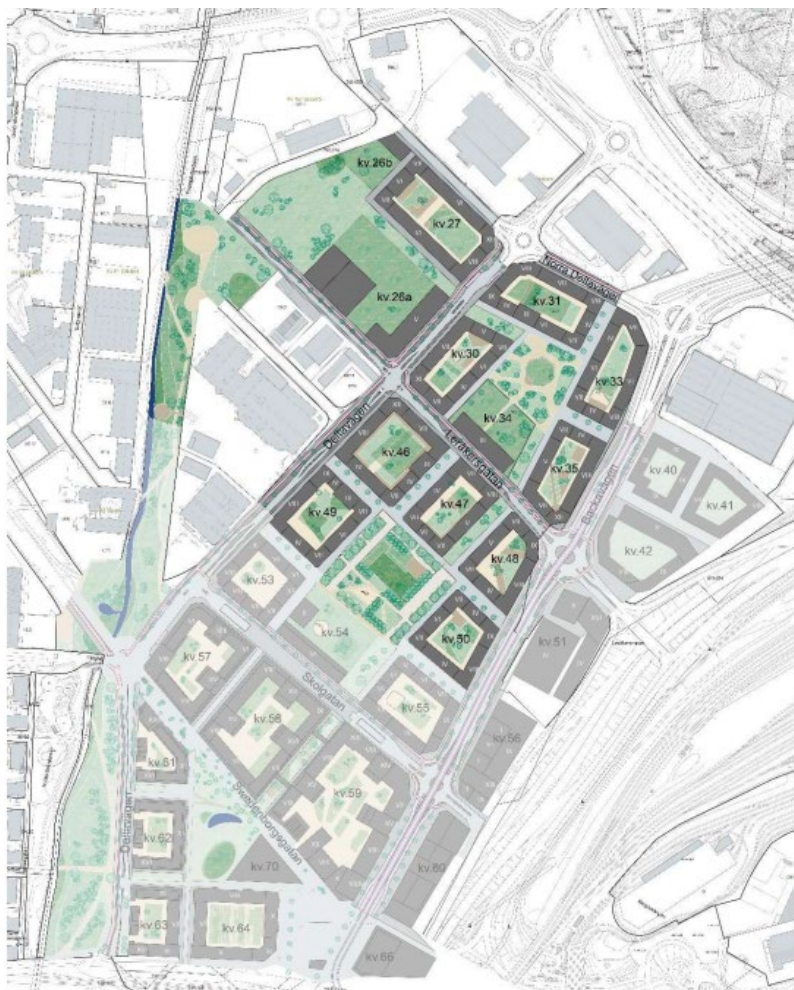
Ärendet

Byggnadsnämnden beslutade den 31 januari 2023 att genomföra samråd för rubricerat ärende. Syftet med detaljplanen är att utveckla Backaplan till en tät, grön och stadsmässig stadsdel. Detaljplanen omfattar bostäder, centrumverksamhet, offentlig service, idrottshall och park.

Samrådstiden är 2023-03-01 – 2023-04-23. Yttrandet ska vara Stadsbyggnadsförvaltningen till handa senast 2023-04-25.

Beskrivning av ärendet

Detaljplanen syftar till att utveckla det nya Backaplan till en tät, grön och stadsmässig stadsdel med en god livsmiljö, som en del av innerstaden och Hisingens centrum. Stadsbebyggelsen präglas av kvartersstadens karaktär med kringbyggda kvarter och en tydlig uppdelning mellan offentliga och privata rum. Exploateringsgraden är hög, vilket innebär att många människor kommer att bo och verka i området. Detaljplanen ger möjlighet till att uppföra cirka 2100 bostäder, lokaler för centrumändamål samt social service i form av skola, förskolor och idrottshall i formen av en kvartersstad med kringbyggda kvarter. Kvarteren består i huvudsak av bostäder med verksamheter i form av handel, kontor och centrumverksamhet i markplan mot huvudgator. Aktivering av bottenvåningarna är en central aspekt för stadsmässigheten och tryggheten. Entréer ska vara vända mot gatan. Som grund för detaljplanens utformning pågår arbetet med ett övergripande kvalitetsprogram för en sammanhållen utformning inom Backaplan mellan planområdena. Arbetet inbegriper ett antal gestaltungsprinciper för att beskriva hur stadsmässighet och god livsmiljö ska omsättas. Utformningen avser att förena en hög exploatering med goda vistelsemiljöer vad avser friyta, parker, gaturum, buller, lokalklimat, solljus och dagsljusbelysta bostäder.

Illustrationsplan med våningsantal som illustrerar hur tillåten bebyggelsevolym kan fördelas.

Detaljplanen grundas på Vision Älvstaden och bygger på Planprogram för Backaplan som beslutades av Byggnadsnämnden våren 2019. Planen omfattar den fjärde etappen i förverkligandet av planprogrammets utveckling av Backaplansområdet. Planområdet ligger nordost om Hjalmar Brantingsplatsen och omfattar cirka 15,5 hektar. Detaljplanen omfattar ca 2140 lägenheter och ca 11 200 m² BTA centrumverksamheter i byggnader om tre till tolv våningar. Marken ägs dels av Göteborgs Stad dels till stor del av de privata fastighetsägarna Norra Backaplans Bostads AB samt Balder Projektutveckling AB. Sibahuset vid Backaplan Aktiebolag och Skandia Fastigheter AB äger mindre markremsor inom området, men är inte exploatörer. Marken inom planområdet utgörs i huvudsak av hårdgjorda ytor som vägar och parkeringsytor. Inom planområdet finns idag viss externhandel av sällanköpsvaror samt en bussdepå. Detaljplanen planeras att antas under 4 kvartalet 2024. Om planen inte överklagas vinner den laga kraft cirka fem veckor efter antagande. Projektering förväntas att inledas omgående efter att detaljplanen vunnit laga kraft. Byggnation inom området kan komma att ske löpande med start 2025 och 10 år framåt.

Backaplansområdets omvandling från verksamhets- och handelsområde till blandstad innebär en stor förändring av områdets sociala karaktär. Befintliga verksamheter, billiga lokaler för kulturlivet och den tillåtande och varierade miljön minskar och/eller försvinner. För att skapa förutsättningar för en socialt blandad stad har projektet arbetat med lämplig fördelning mellan bostadsstorlekar, tillgängliga offentliga platser både

fysiskt och mentalt, att parkerna blir mötesplatser, att säkerställa tillräckligt med förskolor och skolor samt kopplingar till angränsande områden genom gång, cykel och kollektivtrafik.

Planen säkerställer för 16 förskoleavdelningar och möjliggör för ytterligare 9-12 avdelningar. I planförslaget är utgångspunkten 25 m² friyta/barn men alla ytor klarar inte av att hantera detta. Skola och idrottshall planeras i separat kvarter. Skolan planeras för högstadium med 900 elever samt särskola. Med så många elever finns endast 7,3 m² friyta/elev inom skolgården. När 30 procent av angränsande park och del av stadsdelsparken räknas in blir det totalt 13,6 m² friyta/elev. Vid fler än 818 högstadeelever och 40 särskoleelever kommer det medföra högre slitage på skolgård och angränsande park.

Detaljplanen innebär en förändrad gatustruktur. Den nya strukturen bygger på att kvarter grupperas kring en lokal park och som tillsammans bildar ”storkvarter” som sedan binds samman av huvudgator. Trafiken inom storkvarten är mycket begränsad och Backavägen, Deltavägen (i ny sträckning) och en ny gata i förlängningen av Leråkersmotet utgör huvudgator för bil-och kollektivtrafik. Förutsättningar för gång och cykel inom området förbättras i och med förslaget och planen möjliggör för en gång-och cykelkoppling över Kvillebäcken i framtiden.

Det befintliga grönstråket längs Kvillebäcken breddas och blir en del av en stadsdelspark som sträcker sig genom hela Backaplansområdet. Utöver det tillkommer två bostadsnära parker. Dessa ytor binds i sin tur samman med ett grönt promenad- och motionsstråk integrerat i gatustrukturen. Detta har i planbeskrivningen benämnts som Promenadstråket. Planen reglerar offentliga grönytor i form av parker och gröna stråk där riktvärdet är minst 7,5 m² användbar grön friyta per boende. Detta tillgodoses genom stadsdelsparken, bostadsnära parker och promenadstråket genom området. Gårdsytorna är dock mycket små i relation till bostadsytan. 10 - 16 m² /lägenhet att jämföra med rekommendation om 20 m² /lägenhet (Mäta stad, Spacescape). Planområdets struktur och höga exploatering medför att det endast finns begränsade ytor inom kvarteren att tillgå som friytor för förskolor.

Röda stadsrum	Större gator som binder samman områdets storkvarter. Angränsande bottenvåningar inrymmer främst verksamhetslokaler.
Gröna stadsrum	Områdets parker och promenadstråk med prioritet för gående. Mycket begränsad motortrafik som endast har mål till angränsande byggnader.
Gula stadsrum	Lokala gator som binder samman röda och gröna stadsrum. Garageinfarter lokaliseras närmast de röda gatorna, därutöver endast begränsat med biltrafik. Prioritet för gående och cyklister.

Strukturbild med stadsrumskaraktärer samt planområde för DP3. Skrafferade ytor är utvecklingsområden där struktur och gaturum fortsatt utreds.

Program för Backaplan

Program för Backaplan Byggnadsnämnden beslutade 25 oktober 2016 att ge Stadsbyggnadskontoret i uppdrag att ta fram ett program för Backaplan. Syftet med planprogrammet är att möjliggöra blandstad inom befintligt handels- och verksamhetsområde. Uppdraget innebar att ta fram övergripande förutsättningar, värden och strategier för hur Backaplan kan omvandlas till en attraktiv ny stadsdel. Planprogrammet identifierar de viktigaste strukturerande elementen och belyser och klarlägger frågor som socialt blandad stad, kommunal service, trafik och parkering, handel i blandstad, kulturhus, exploatering, etappindelning och genomförandefrågor, samt beaktar frågor om riksintressen och risk- och klimatfrågor. Programarbetet har bedrivits med ett nytt arbetssätt som har omfattat ett fördjupat programarbete, en ekonomisk förstudie, framtagande av ett ramavtal med de fastighetsägare på Backaplan som deltar i planeringen och ett ekonomiskt inriktningsbeslut. Det av byggnadsnämnden godkända planprogrammet (2019-04-23) och de av kommunfullmäktige godkända/beslutade inriktningsbeslutet och ramavtalet ligger till grund för denna detaljplan och för kommande detaljplaner inom programområdet.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på programmet som på ett förtjänstfullt sätt lyft fram och gjort plats för viktiga värden och funktioner vilket förvaltningen ser ger goda möjligheter för att socialt hållbara miljöer ska växa fram. Förvaltningen vill dock till granskningsskede se en mer omfattande konsekvensbeskrivning utifrån SKA/BKA. I programarbetet för Backaplan har det gjorts förtjänstfulla beskrivningar av sociala frågor samt att det finns många inventeringar genomförda. Det är i detaljplaneskede viktigt att tydligt följa upp dessa perspektiv för att säkerställa att de inte tappas bort genom processens gång.

Lokalt utvecklingsprogram Hisingen

Hisingens lokala utvecklingsprogram visar socialförvaltningens prioriteringar utifrån sitt uppdrag att delta i samhällsplaneringen. I detta program samlas kunskap på mellanområdesnivå och går att läsa här: [Lokalt utvecklingsprogram för Hisingen 2023 \(goteborg.se\)](#). Programmet utgår ifrån olika teman och nedan beskrivs detaljplanen i relation till dessa teman.

Bostäder och service

Förvaltningen anser att det är lämpligt att reglera lägenhetsstorlekar på Backaplan i syfte att säkerställa blandade bostadsstorlekar. Enligt Plan- och byggförordningen (2011:338) 1 kap 4 §. Paragrafen anger att fördelning av lägenhetsstorlekar i en byggnad kan regleras i detaljplan om det finns särskilda skäl. Ett särskilt skäl kan vara att kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning uttrycker ett behov av mindre (alternativt större) lägenheter. I primärområdet Kvillebäcken visar statistiken ett överskott på mindre lägenheter samtidigt som det finns ett underskott på större lägenheter. Drygt 60 procent av bostäderna i Kvillebäcken är 60 kvadratmeter eller under vilket kan jämföras med snittet i Göteborg där det är knappt 40 procent. Samtidigt är det endast cirka 5 procent av lägenheterna i Kvillebäcken som är över 100 kvadratmeter, vilket kan jämföras med snittet i Göteborg där cirka 20 procent av boendena är över 100 kvadratmeter. På Boplats är en genomsnittlig kötid på en femma år nära 10 år, i jämförelse med den genomsnittliga kötiden på en etta som endast är drygt 5 år.

Med bakgrund i detta skickade dåvarande Stadsdelsnämnden Lundby en hemställan till byggnadsnämnden (2020-03-17 §79) med önskemål om att lägenhetsstorlekar på något sätt ska regleras i detaljplan i samband med den kraftiga expansion som stadsutvecklingsprojekten i Älvstranden medför. De sociala erfarenheterna som låg till grund för hemställan var bland annat: hög omflyttning i området, påverkan på demografin, känslan av samhörighet och trygghet i området och möjlighet att kunna planera för social service. Parallellt med planarbetet har förvaltningen deltagit i ett forskningsprojekt tillsammans med bland annat stadsbyggnadsförvaltningen och RISE för att studera samhällsekonomiska konsekvenser av stadsplaneringen (se exempelvis Att värdera social och miljömässig påverkan av stadsbyggnadsinvesteringar). Det arbetet har ökat förståelsen för de långsiktiga ekonomiska frågorna i ett bredare perspektiv och i nuläget så studeras de kommunalekonomiska effekterna av olika fördelningar av lägenhetsstorlekar på Backaplan.

Socialförvaltningen vill uppmana att, inom ramen för arbetet med Backaplans kvalitetsprogram, föra dialog med fastighetsägarna lyfta fram värdet av befintliga verksamheter på Backaplan. Det är viktigt att det finns ett blandat utbud av service i stadsdelen och det är identitetsskapande och positivt om verksamheter som finns i

detaljplaneområdet och dess omnejd fortsatt kan verka på Backaplan i framtiden. Inventeringen ”Backaplan – mer än bara handel - Hur får befintligt kultur- och näringsliv en plats i nya Backaplan?” visar att Backaplan idag sträcker sig långt bortom föreställningarna om ett kommersiellt och monotont handelsområde, genom att innehålla specialiserade, unika verksamheter, ett flertal kulturella och kreativa näringar samt en variation som skapar förutsättningar för människor att mötas och som därtill riktar sig till ekonomiskt resurssvaga och unga. Att påvisa och synliggöra dessa verksamheter och deras värden är väsentligt och helt i linje med Vision Älvstaden som pekar på vikten av att ta avstamp i det befintliga. Ovan nämnda inventering presenterar flera förslag för att omhänderta dessa verksamheter och socialförvaltningen uppmanar fastighetsägarna att tänka kreativt och innovativt för att utveckla hållbara affärsmodeller som kan stötta dessa verksamheter.

Mobilitet och grönytor

Förvaltningen är positiv till den kvartersstruktur som möjliggör för goda kopplingar inom området. ”Storkvarter”-konceptet möjliggör för barn att kunna röra sig friare i området vilket är positivt för barns utveckling. Även promenadstråket har möjlighet att utveckla barns självständighet i stadsrummet på ett positivt sätt. Lokalgatorna bör ha tydliga hierarkier och undvika shared space, då det oftast sker på bekostnad av gång och cykeltrafikanter. Detaljplanen innehåller tre huvudgator, dessa bör få en omsorgsfull gestaltning med mycket grönska om möjligt. Vidare anser förvaltningen att övergångar över dessa huvudgator bör studeras och beskrivas ytterligare till granskningskedet. Vidare anser förvaltningen att planbeskrivningen behöver kompletteras med kopplingar till Arödsberget samt tydligare beskriva anslutningen mot Brunnbo.

Förvaltningen är särskilt positiv till Kvillebäcken utvecklas till en stadsdelspark. Området kring Kvillebäcken har stora möjligheter att bli en stark identitesmarkör för området. På parkens västra sida finns idag en dansbana designad i samarbete med unga tjejer samt en pergola som tagits fram i dialog med missbrukare (se mer om detta under avsnittet om livsvillkor och hälsa samt fritid och föreningsliv). Förvaltningen anser att dessa bör göras plats för inom stadsdelsparken.

Gällande både promenadstråket och parken vid Kvillebäcken finns frågetecken kopplat till utbyggnad då båda funktionerna spänner över flera detaljplaner. I denna fråga förordar socialförvaltningen att parken byggs ut på ett samlat sätt över bäcken för att inte skapa barriärer mellan områdena och att promenadstråket känns logiskt även innan området är färdigutbyggt.

Livsvillkor och hälsa

Enligt Göteborg stads budget ska livsvillkoren bli mer jämlika och den sociala segregationen brytas. En tendens på Hisingen är dock att de nybyggda områdena till stor del bebos av en grupp med mycket goda socioekonomiska förutsättningar. Utvecklingen på Backaplan behöver bidra till jämlikhet och minskad segregation. I det arbetet är det viktigt att arbeta för att skapa socialt blandat boende. Frågan hänger ihop med blandade lägenhetsstorlekar men handlar framförallt om blandade upplåtelseformer och hyresnivåer, vilket inte regleras i detaljplan.

Fritytor för skola och förskola är för små i relation till stadens mål. Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag i Sverige. Fysisk miljö påverkar barns uppväxt,

hälsa och välbefinnande. Boverkets rapport *Barnkonsekvensanalyser i praktiken* inleds med ett resonemang om barns tillgång till - och kvalitet på utemiljön i samband i relation till förtätning och städers utveckling. Där lyfts särskilt vikten av att säkerställa att det finns tillräckliga utemiljöer för barn.

Backaplanens karaktär idag lockar invånare från hela staden. Att det finns platser där vi ser personer från andra sociala grupper än sig själv är en viktig demokratisk funktion. Att vi, i det offentliga rummet, ser andra skapar ökad förståelse för andra människor. Det är viktigt att denna funktion av det offentliga rummet bevaras på Backaplan när området omvandlas. Kvillebäcksparken och promenadstråket är viktiga platser att arbeta med välkomnande och identitetsskapande gestaltning. Förvaltningen ser positivt på detaljplanens gatustruktur som på flera sätt främjar rörelse i form av gång och cykel. Promenadstråket som uppmuntrar till rörelse för både barn och vuxna är också positivt utifrån detta perspektiv, särskilt då det också är placerat med god luftmiljö och i bullerfri miljö. Förvaltningen anser att det är positivt att planen tydligt lyfter fram gränsen mellan det privata och det offentliga och menar att de offentliga måste få en god gestaltning och sträva efter att välkomna fler grupper än de boende eller konsumerande till Backaplan.

Idag finns en pergola som tagits fram i dialog med missbrukare i Kvilleparken, på västra sidan om bäcken, denna bör bevaras och om möjligt utvecklas. Denna grupp kan ibland beskrivas i problematiska termer eller till och med som ett problem för området. Socialförvaltningen vill poängtera att det offentliga rummet tillhör alla och genom att designa platser för olika grupper i samhället möjliggör fler att kunna delta på ett sätt som inte skapar konflikter.

Fritid och föreningsliv

Det råder generellt en lokalbrist för föreningslivet på Hisingen. Detaljplanen innehåller en idrottshall, vilket förvaltningen ser positivt att den kan samnyttjas med föreningslivet. Förvaltningen ser det också som positivt om lokaler i bottenvåningar kan användas av föreningar och ser gärna att det förs en dialog kring detta inom ramen för arbetet med Backaplanens kvalitetsprogram. Om ett ”överskott” av lokaler leder till att fler föreningar kan nyttja dessa anser förvaltningen att det är positivt.

Idag finns det en dansbana i Kvillebäcksparken, på västra sidan av bäcken, som ungdomssatsningen och dåvarande stadsdelsförvaltningen Lundby arbetat tillsammans med andra förvaltningar för att skapa plats för unga tjejer i det offentliga rummet. Dansbanan är designad tillsammans med unga tjejer som använt dansen och upplevelsen av att vara i rummet som metod för att skapa en offentlig plats som känns tillåtande för dem. Socialförvaltningen anser att dansbanan bör bevaras men att den skulle kunna flyttas närmare skolan och idrottshallen och på så sätt hamna i ett sammanhang kring idrottshall, skola och park.

Detaljplanen planerar för en stor högstadieskola (900 elever samt särskola). Dessa elever kommer att röra sig i området och spendera mycket av sin fritid i området. Fritiderna för dessa högstadieelever är mycket lågt. Det riskerar att få konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv, när det är brist på ytor riskerar det att drabba flickor i störst utsträckning. En för liten yta för elever kan också innebära att fler unga kommer att röra sig utanför skolområdet. Icke kommersiella rum där unga kan samlas är viktiga samt det planerade kulturhuset i DP2.

Trygghet

Överlag anser förvaltningen att planen är positiv ur ett trygghetsperspektiv. Tydliga gatustrukturer, aktiva bottenvåningar och hög entrétäthet bidrar till detta. Verksamheterna i bottenvåningar får gärna vara kvällsorienterade för att bidra till trygga stadsrum hela dygnet. Detta är också ett argument för att upplåta lokaler till föreningslivet.

Tidvis kommer det röra sig mycket folk centrerat till vissa delar av området, exempelvis skolområdet. Detaljplanen består också av tre huvudgator som kommer att vara vältrafikerade. Här är det viktigt att det blir tydligt hur och var det går att röra sig på vilket sätt. Cykelbanor bör vara tydligt markerade och ordning kring hållplatslägen är extra viktiga. Från skolan och förskolor är det också viktigt att säkra trygga skolvägar.

Vad, i det fysiska rummet, som bidrar till en tryggare miljö är situationellt och därför också beroende på individen. Några generella riktlinjer är dock att överblickbara, framkomliga och orienterbara rum är positivt för tryggheten och därför bör de offentliga rummen planeras och gestaltas därutefter. Utifrån ett socioekonomiskt perspektiv är tillgången till offentliga rum där det inte "krävs att man köper en kaffe" trygghetsingivande. Torgen och parkerna behöver därför gestaltas på ett sätt så att de är välkomnande även utan krav på konsumtion. Förvaltningen anser att detta är frågor som bör tas hand om inom ramen för arbetet med kvalitetsprogrammet för Backaplan.

Christina Alvelin

Karita Saapunki-Björk

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Valfärd och fritid